

РЕЦЕНЗІЇ ТА ОГЛЯДИ ПУБЛІКАЦІЙ

СОЦИАЛЬНАЯ РАБОТА: АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ И РЕШЕНИЯ

Мареk Грамлевич – доктор социологических наук. По окончании обучения в Университете Миколая Коперника в Торуні работал научным сотрудником на кафедре этнологии социальных исследований в Сласском университете и Катонихах и на кафедре маркетинга в Высшей школе маркетингового управления и иностранных языков в Катонихах. С 2005 года – научный сотрудник Университета им Яна Козхановского в Кельцах.

Занимается проблематикой безопасности человека на производстве, а также исследованиями в области социальных кризисных явлений. Основным предметом научных интересов автора является социальная работа. В своих многочисленных публикациях поднимает вопросы, охватывающие комплекс практических действий, которые эффективны в проведении социальной работы. Учитывая наблюдаемые перспективы современной социальной политики, д-р М. Грамлевич видит пространство научно значимых интересов в проблемной области последствий, к которым приводит экономические и социальные преобразования в современном обществе.

М. Грамлевич. Избранные проблемы социальной работы

Мареk Грамлевич

Избранные проблемы социальной работы

Как показывает опыт современного мирового социально-экономического развития, одной из главных проблем общества является безработица. Согласно оценке Международной организации труда¹ (ILO) по итогам 2012 года количество безработных в мире увеличилось до 197 миллионов. По сравнению с 2011 годом этот показатель вырос на 4 миллиона человек, одна четверть из которых потеряли работу в странах с развитой экономикой. Тенденции роста безработицы также наблюдаются и среди молодежи, в настоящее время без работы остаются приблизительно 73,8 миллиона молодых людей, или 12,6%. Ожидается, что к 2014

году их количество может увеличиться еще на 500 тысяч человек.

В контексте сказанного можно с уверенностью говорить об актуальности предпринятого Мареком Грамлевичем исследования². Следует отметить, что проблемы динамики и структуры безработицы, факторов и последствий ее распространения, а также роли государства в поддержке безработных, в организации системы социальной работы привлекали внимание многих исследователей. Среди работ американских авторов отметим исследования профессора П. Кеннеди, политолога М. Паренти, профессора П.Дж. Бьюкенена, профессора С. Хантингтона³ и многих других. Вопросам занятости и безработицы посвящена монография К. Ланга и Дж. Леонарда «Безработица и структура рынков труда». Сравнительному анализу уровней безработицы, тенденций занятости в США и странах Западной Европы в конце XX века посвящена монография «Рынки труда и интеграция национальной экономики» (Labor Markets and Integrating National Economies) профессора Рональда Эренберга, президента Общества экономики труда. Среди трудов, в которых нашли отражение проблемы занятости и безработицы – работы Г. Стэндинга, С. Стайна, Р. Рэктора и многих других исследователей.

Проблема безработицы, вызвала в обществе много беспокойства, а ее негативные последствия затрагивают в одинаковой степени как людей молодых, так и тех, кто находится в расцвете своей профессиональной активности. В первом разделе монографии автор рассматривает феномен безработицы, явление исключения из общества и масштабы исключения из общества. Изучение феномена того, что можно назвать исключенными (выпавшими) из общества, само исключение из общества имеет много причин: личное горе, безработица, отсутствие образования, низкий статус семьи, неприспособленность к доминирующим в обществе образам жизни. Каждый из отмеченных факторов также важен и сам по себе, и в совокупности. Исследования, проведенные польской общественной организацией «Warto być za!», показывают, что свыше двух третей общества опасаются, что в будущем им может угрожать нищета. Нищета считается одной из главных причин выпадения из общественной жизни. В своей работе автор утверждает, что правильная диагностика причин того, почему появляются люди, выпадающие из общества, должна стать основанием для подтверждения эффективности и актуальности помощи группам, которые в ней нуждаются.

¹ The International Labour Organization (ILO) <http://www.ilo.org>

² Грамлевич Мареk Избранные проблемы социальной работы: монография / Мареk Грамлевич; отв. ред. проф. В.Н. Вандышев. – Сумы: Сумский государственный университет, 2012. – 198 с.

³ П.Дж. Бьюкенен, *Смерть Запада*, Москва 2003; Сэмюэл Ф. Хантингтон, Столкновение цивилизаций? // Полис 1994, №1, С. 33-48; Дискуссия вокруг цивилизационной модели: С.Хантингтон отвечает оппонентам (Аджами Ф., Махбубани К., Бартли Р.Л., Биньянь Л., Киркпатрик Дж., Уилс А.Л., Пайл Дж., Ф.Фукуяма) // Полис 1994, №1, С. 49-57.

На сьогоднішній день проблематика професійного вибору набуває особливого значення, необхідно не тільки уточнити мету професійних рекомендацій, але й категорію отримувачів послуг.

В останні роки можна спостерігати в однаковій ступені непридатність до потреб ринку праці професійної кваліфікації серед осіб, активно шукають роботу. Теоретичні аспекти обговорення, розміщені в монографії, доповнюються рядом прикладів практичних рішень, вже застосованих в окремих організаціях. Наприклад, автор наводить існуючі повітові та воєводські бюро в Польщі, які займаються працевлаштуванням громадян. Представництва таких бюро розташовані в великих містах та повітах. Метою таких бюро є ведення безробітного з моменту реєстрації через навчання, доучивання та стажування до знаходження йому трудової місця або відкриття їм власного підприємства. Бюро по працевлаштуванню отримують дотації з різних джерел, в тому числі з коштів Європейського союзу, з коштів резерву Міністра Праці та громадської політики. Серед аналогічних програм існують проекти, орієнтовані як на молодіж, так і на більш зріле покоління. Наприклад, оперативна програма – Людський Капітал, проекти цієї програми спрямовані на осіб старше 45 років.

В третьому розділі монографії «Професійна активізація безробітних осіб в ході реалізації групового консультування по працевлаштуванню» автор веде мову про те, що групове консультування по працевлаштуванню поряд з індивідуальним консультуванням є важливою та ефективною формою праці. Завдяки праці в групах люди усвідомлюють, що вони не єдині мають таку проблему з працевлаштуванням і, завдяки такому обговоренню учасники взаємно навчаються самостійно подолати складнощі, діляться досвідом з іншими людьми, опинившись в подібній ситуації, набувають нові знання. Відомо, що в своїй професійній діяльності консультант по працевлаштуванню використовує різні методи роботи з клієнтами. М. Грамлевич розповідає про те, що найчастіше в консультуванні по працевлаштуванню спеціалісти використовують такі методи, як «Курс натхнення» (метод, заснований на концепції навчання за допомогою позитивного досвіду. Цей метод призначений в першу чергу для осіб, які перебувають без роботи довгий час); «Едукаційний метод» (орієнтований на осіб, які не мають певної професійної орієнтації в стосунку до своїх професійних можливостей та вимог ринку праці); «Іспанський метод» (цей метод спрямований на осіб, довгий час перебувають без роботи. Метод базується на теоретичних положеннях гуманістичної психології).

В монографії йдеться про соціальний контракт, який представляють собою техніку, застосовану в праці з індивідуальними ситуаціями, в випадках праці з групою клієнтів, з родиною. Автор наводить приклад, що згідно польського законодавства, визначення контракту знайшло місце в ст.6 Закону про громадську допомогу. В контракті визначаються повноваження та зобов'язання сторін угоди в межах його дієвості, спрямовані на подолаття складної ситуації окремої особи або родини, які беруться сторонами спільно.

В п'ятому розділі монографії автор розглядає різницю між професійним удосконаленням та професійним доучиванням. Удосконалення та доучивання безробітних має велике вплив на зменшення безробіття в Польщі. Дуже важливою є активізація безробітних в процесі пошуку роботи та отримання нових навичок на курсах підвищення професійної кваліфікації. З цією метою розробляються методики прийняття рішень та планування професійної кар'єри.

Так, одна з них передбачає *головною метою* викликання рефлексії над професійною життям та визначення власного представлення професійної кар'єри.

Детальні цілі:

- формування навичок визначення цілей,
- розвиток почуття власної гідності,
- формування навичок в створенні планів дій,
- формування активної позиції.
- Інші методики настільки ж специфічні

В шостому розділі М. Грамлевич зупиняється на перспективах соціальної праці. Автор вказує на те, що професіоналізм соціального працівника будується на довірливих стосунках з клієнтом.

Монографія М. Грамлевича затрагує актуальну тему, а виконане їм дослідження, безсумнівно, представляє наукову та практичну цінність.

Хотілось би, щоб в майбутньому наші соціальні працівники могли брати досвід праці з країн Європейського союзу, а також, щоб Державна політика зайнятості була більш ефективною, щоб соціальні працівники мали достатньо засобів та можливостей допомогти безробітним в розв'язанні їх життєвих та професійних проблем.

**Переломова Е. С. – д-р філол. наук, професор
Сумський державний університет**

**Морозова О. С.
Сумський національний аграрний університет**